

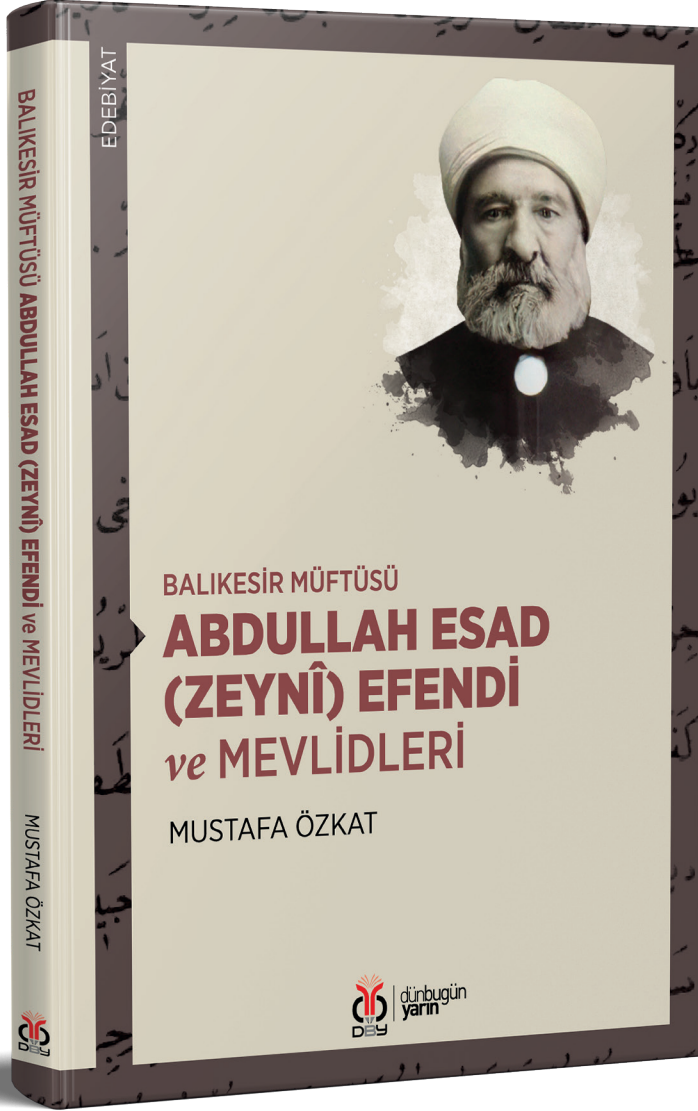
BALIKESİR MÜFTÜSÜ

**ABDULLAH ESAD
(ZEYİNÎ) EFENDİ**
ve MEVLİDLERİ

MUSTAFA ÖZKAT

dünbugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün” ü yaşamak
“yarın” ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün” ü yaşamak
“yarın” ları aydınlatır.

© 2023, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 289

Edebiyat: 139

ISBN 978-625-7760-57-7

Sertifika No: 52315

Birinci Baskı: İstanbul, 2023

Yazar: Mustafa Özkat

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Editör: Nihat Öztoprak

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.

(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Balikesir Müftüsü Abdullah Esad (Zeyni) Efendi ve Mevlidleri

Hazırlayan: Mustafa Özkat (Dr. Öğr. Üyesi) ; Editör: Nihat Öztoprak (Prof. Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2023.

131 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 289)

ISBN 978-625-7760-57-7

1- Edebiyat 2- Hz. Muhammed 3- Mevlid 4- Biyografi

Bu kitap, 5-8 Eylül 2018 tarihleri arasında Balikesir’de düzenlenen TÜRKKÜM – 2018 Uluslararası Türk Kültürü ve Medeniyeti Kongresi’nde sunulan ve bildiri kitabında yayınlanan (s. 1091-1111) “Balikesir Yöresi Mevlid Şairleri ve Balikesir Müftüsü Abdullah Esad (Zeyni) Efendi’nin Mevlid(ler)i” başlıklı bildiri metninin genişletilmesi ve yeniden gözden geçirilmesi suretiyle oluşturulmuştur.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel.: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Ön Söz	9
Giriş	13
1. Mevlid ve Türk Edebiyatında Mevlid.....	13
2. XX. Yüzyılda Yazılmış Mevlid Metinleri.....	15
3. Türk Edebiyatında İlginç Mevlid Metinleri.....	22
4. Birden Fazla Mevlid Kaleme Almış Şairler	25
5. Balikesirli Mevlid Şairleri.....	30

BİRİNCİ BÖLÜM BALIKESİR MÜFTÜSÜ

NENNİCİ-ZÂDE ABDULLAH ES’AD EFENDİ (ZEYİNİ)

1. Abdullah Es’ad Efendi’nin Hayatı	37
2. Abdullah Es’ad Efendi’nin Edebî Kişiliği ve Eserleri.....	41

İKİNCİ BÖLÜM ABDULLAH ES’AD EFENDİ’NİN MEVLİDLERİ

1. Yazma Mevlid	52
2. Matbu Mevlid.....	57
3. İki Mevlid Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar (Genel Değerlendirme).....	64

MEVLİD METİNLERİ

1. Yazma Mevlid Metni	71
2. Matbu Mevlid Metni	88
Kaynakça	99

EKLER

Yazma Mevlid Nüshası	103
Matbu Mevlid Nüshası	125

Ön Söz

Sosyolojik açıdan baktığımızda, lider ve şaheserlerin toplumların geçiş dönemlerinde ortaya çıktığına şahit oluruz. Yenilgi, yenilik, değişim, gelişim, kargaşa sözcüklerinin sıkça telaffuz edildiği o dönemler, ister istemez insanları düşünmeye, yaşanan kaostan kurtuluş çareleri aramaya yönlendirir. Bu arayışta, yaşanan sıkıntılardan kurtulma ve bu sıkıntıların açtığı yaraların manen sarılması diğer düşüncelerin önüne geçer. Bu da daha çok siyaset ve sanatta yansımaları bulur kanaatimce.

Atalarımızın kanıyla canıyla vatan kıldığı bu topraklar, bulunduğu coğrafya itibariyle büyük bir stratejik öneme sahip olduğu için bütün toplumların iştahını üzerine çekmiş, dolayısıyla Anadolu'ya ayak bastığımız tarihten itibaren bu coğrafya hep bir mücadele alanı olmuştur. Türlü bahanelerle milletimizi, her karışı şehit kanlarıyla sulanan bu topraklardan sürme gayreti hiçbir zaman eksilmemiştir. Her etki beraberinde bir tepkiyi yaratır. Bu tepki de hep bir bağımsızlık mücadelesi olarak karşılık bulmuştur milletimizde. Şöyle bir geçmişimize baktığımızda neredeyse her on yılda bir verdiğimiz büyük mücadeleler, işte bu tepkinin sonuçlarıdır.

Anadolu Türk coğrafyasının batıdaki serhat şehirlerinden olan Balıkesir de yakın zamanda büyük mücadelelere sahne olmuş

beldelerimizdendir. Bu çerçevede ordu-millet anlayışı ile hareket eden topyekün mücadelenin kahramanları da doğal olarak bu bel-delerimizden hiç eksik olmamıştır. Bu kahramanlardan biri de Balıkesir Müftüsü Nennici-zâde Abdullah Es'ad Efendi'dir. Kuvvâ-yı Milliye ruhuyla hareket eden bu kahraman, Balıkesir'deki millî mücadelede önderleri arasında yer alırken aynı zamanda yörenin manevî yaralarının sarılmasında da hizmet etmiş bir din adamıdır. Nasıl ki Yıldırım Bâyezid'le Timur arasında cereyan eden 1402'deki Ankara Savaşı'yla dağılan Türk birliğinin toplum vicdanında açtığı yaraların manen sarılmasında *Kur'ân-ı Kerîm*'den sonra en etkili manevî ilaç *Vesîletü'n-Necât* olmuşsa **Zeynî** mahlasıyla şiirler yazan Abdullâh Es'ad Efendi'nin yazdığı mevlidler de millî mücadele döneminin Balıkesir yöresindeki manevî yaralarına ilaç olsun diye kaleme alınmış olmalıdır. Belki bu mevlidler yöre halkı tarafından okunma saadetini kavuşamamıştır ama inanıyorum ki Abdullah Es'ad Efendi, mevlidlerini bu gaye ile kaleme almıştı.

Türk mevlid geleneğinde 5 şairle yerini almış olan Balıkesir, bu yönüyle Türk edebiyatında seçkin bir konuma sahiptir. Balıkesir'e bu onuru kazandıran 5 şairimiz, kronolojik olarak **Zâfî**, Karesili **Bahrî Hasan Çelebi**, Bigadiçli **Emedli-zâde Vehbî Ali Efendi**, **Keşkek-zâde Fatma Kâmile Hanım** ve Balıkesir Müftüsü **Nennici-zâde Abdullah Es'ad Efendi** şeklinde sıralanmaktadır. Zincirin son halkası olan **Nennici-zâde Abdullah Es'ad Efendi**, yazdığı iki mevlidle diğerlerinden ayrışır. Çalışmamızda zincirin son halkası olan bu mümtaz din adamının hayatını, eserlerini ve özellikle de mevlidlerini tanıtmak amacıyla şairlik yönüne dikkat çekmeye çalıştık. Edebiyatımızda mevlid yazma geleneğinin ilginç örneklerine de işaret ederek hazırladığımız bu eser, giriş ve dört bölüm hâlinde düzenlenmiştir.

Çalışmamızın omurgasını **Abdullah Es'ad Efendi** ve mevlidleri oluşturduğu için **giriş bölümünde** "mevlid" türü ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. Bu çerçevede mevlid geleneğinin Türk-İslâm edebiyatındaki tarihi seyri kısaca özetlendikten sonra Abdullah

Es'ad Efendi'nin de içinde bulunduğu XX. yüzyıl başlarından günümüze kadar kaleme alınmış 58 şaire ait 65 eser bir tablo hâlinde sunulmuş; Türk edebiyatının ilginç mevlid örnekleri hakkında kısa bir bilgi verilmiş, birden fazla mevlid kaleme almış şairlerin isim ve eserleri yine bir tablo hâlinde aktarıldıktan sonra da Balıkesirli 5 mevlid şairi tanıtılmıştır.

Çalışmamızın **birinci bölümünde**, Abdullah Es'ad Efendi'nin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Şairimizin divan tarzında kaleme aldığı bazı manzumeleri de bu bölümde nakledilmiştir. Mevlidleri ayrı bir bölüm hâlinde değerlendirileceği için bu bölüme dâhil edilmemiştir.

İkinci bölümde, yazma ve matbu mevlid metinleri şekil ve içerik açısından incelenmiş, bu iki mevlid arasındaki benzer ve farklı yönler, örneklerle tespit edilmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde, yazma ve matbu mevlid metinleri transkripsiyonlu olarak kaydedilmiştir.

"**Kaynakça**" bölümünde, eseri oluştururken yararlandığımız kitap ve makaleler kaydedilmiştir. "Ekler" bölümünde ise eski yazıyı bilen okuyucuların karşılaştırma yapmalarına imkân tanımak amacıyla yazma ve matbu mevlid nüshalarının tıpkıbasımlarına yer verilmiştir.

Bilimsel çalışmalarımın her aşamasında destek ve yardımlarını esirgemeyen, Eski Türk edebiyatı alanında öğrendiğim her bilginin en büyük hissedârı olan hocam Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK'a ne kadar teşekkür etsem azdır. Hazırladığım bu kitabımı ona adayarak minnet duygularımı bir nebze olsun hafifletmeyi umuyorum.

Şayet yayımlandığı Zeynî'nin yazma mevlid metnini kullanmama izin vermeseydi bu kitap ortaya çıkmazdı. Bu nedenle Sayın Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL'a da sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Hayatımın her safhasında olduğu gibi bilimsel çalışmalarımda da sürekli destekçim olan, teşvik eden, kahrımı çeken eşim Handan'ın

hakkımı ödeyemem. Çocuklarım Aykut Selçuk, Esra, Elif Dilara ve Altuğ ile yaşam iksirim torunum Defne'ye de gösterdikleri anlayış için müteşekkirim. Varlıklarıyla hayat buluyorum.

Kitabın basımı aşamasındaki destekleri nedeniyle Sayın Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ'ni asla unutmayacağım.

Teşvikleriyle beni gayrete getiren, cesaretlendiren Dr. Öğr. Üyesi Nermin DEĞER'in dostluğu çok kıymetli. İyi ki varsın canım kızım.

Her geçen gün daha da alevlenen Hz. Peygamber aşkına küçük bir katkıda bulunabilirse bu kitap, bahtiyar olacağım.

Gayret bizden tevfik Allah'tan.

Mustafa ÖZKAT
Kadıköy, Ocak 2023

MEVLİD METİNLERİ

1. Yazma Mevlid Metni

(Süleymaniye Ktp., Tercüman, No: 233):

1^b

Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Mebde'idir her vücuduñ nâm-ı Hâk
Çünkü oldu cümleye ikrâm-ı Hâk

Zîkr-i Mevlâ ile başlarsa kişi
Meymenet-efzâ olur elbet işi

Hâzret-i Allâh'ı kim ki unudur
Her işinde nâ-ümîd olan odur

Feyz-i Mevlâ'dır hayât-ı mâ-sivâ
Nûr-ı eşyâdır 'atâ-yı Kibriyâ

5

Hâk eder ıslâh eder her ni'meti
Bî-ivâz memnûn eder her milleti

Çeşm-i 'ibret-bîn ile kıl i'tibâr
Ni'met-i Hâk zerrelerde âşikâr

Bunca in‘āmı olurken şāygān
Yā nasıl şükür êtmesün insān olan

Şükür edenler ni‘meti efzūn olur¹
Münkir-i ni‘met olan maḥzūn olur

Böyle elṭāf-ı Hūdā’niñ mebde’i
Belki her yümn ü sa‘adet menşe’i

10 Hāzret-i maḥbūb-ı Hāḡ’dır lā-cerem
Aḡmed ü Maḡmūd Muḡammed muḡterem

2^a Ümmeti şevḡ-ile eyler eṣ-şalāt
Eṣ-şalāt eden bulur feyz ü necāt

Sen de isterseñ dem-ā-dem iḡtīrām
‘Aṣḡ-ile dè eṣ-şalātu ve’s-selām

Rūḡ-ı mevcūdāt ya’nī Muṣṭafā
Maḡz-ı rahmetdir ḡabīb-i Kibriyā

İlticā eyler aña her bir cihān
Himmeti eyler cihānı kām-rān

15 Ümmeti maḡşūş aña ta’zīm eder
Gūş edinca ismini teslīm eder

Mevlid-i pākide iḡṭār êdirir
Ümmete ta’zīm-i tekrār êdirir

Mevlid’i fazl-i İlāhī celb eder
Mevlid ile def’ olur ḡamm u keder

Nerde Mevlūd okunursa muṭṭlaḡā
Hāḡ o yerden ḡayrı kesmez dā’imā

¹ Bu beyit kırmızı mürekeple sonradan 7. beytin altına eklenmiş.

Kaynakça

- ABDULKADİROĞLU, Abdulkarim (1999), *İsmail Belîğ / Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübde-i'l-Eṣ'âr*, Ankara: AKM Başkanlığı Yayınları.
- ASAAD, Nadhim (2022), *Erbilli Abdurrezzâk Ağa ve Tahmisleri (İnceleme-Metin)*, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BALTACI, Cahit (1977), “Bahrî Hasan Çelebi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cilt: 1, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- BAYRI, M. Halid (1935), *Bahkesirli Bir Şair*, İstanbul: Remzi Kitaphanesi, (Burhaneddin Matbaası).
- CANIM, Rıvan (2000), *Latîfî, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ (İnceleme-Metin)*, Ankara: AKM Başkanlığı Yayınları.
- ÇAPAN, Pervin (2005), *Mustafa Safâyi Efendi / Tezkire-i Safâyi (Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâ'idi'l-Eṣ'âr) İnceleme-Metin-İndeks*, Ankara: AKM Başkanlığı Yayınları.
- ÇELİK, Recep (2007), “Milli Mücadelede Balıkesir ve Din Adamları”, *Osmanlı'dan Cumhuriyete Balıkesir*, Editörler: Bülent Özdemir-Zübeyde Güneş Yağcı, İstanbul: Yeditepe Yayınevi, s. 297-324.
- ERDOĞAN, Mehtap (2020), “Vehbî / Vaslî / Cânî, Ali Vehbî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, (Yayın tarihi: 16.01.2015; Güncelleme tarihi: 28.11.2020) <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vehbi-vasli-cani-ali-vehbi-efendi>
- EREN, Muharrem (1990), *Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihî Kitabeler* (İç kapakta: *Balıkesir İl Müftüleri*), (y.y.), Balıkesir: İnce Ofset.

- EREN, Muharrem (1993), *Mutasarrıf Ömer Âli Bey / Balıkesir'i Yeniden İnşâ ve İmar Eden, Hamidiye (İl Halk) Kütüphanesi'nin Kurucusu ve Sahibi*, Balıkesir: Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları.
- ERKOÇ, Ethem (2006), “Çorum Hasanpaşa Kütüphanesi'ndeki Siyerle İlgili Bazı Yazmalar ve Enverî Erzincanî'nin 'Mevlûd-i Şerif' Adlı Manzumesi Üzerine Bir Değerlendirme”, *İslâmî İlimler Dergisi*, Çorum: Çorum Çağrı Eğitim Vakfı Yayınları, Cilt: I, Sayı: 1, s. 251-258.
- Fütuhatı Seyyid Muhammed Rûhî (2017), *Mevlid-i Nebvî*, İstanbul: Ruhi Yayınevi.
- GÜLEN, Engin (2007), Kurtuluş Savaşı Yıllarında Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih ABD. Başkanlığı, Balıkesir, Yüksek Lisans Tezi.
- GÜZELBEY, Cemil Cahit (1984), “Halk Ozanı Efgan Didarî Hayatı ve Eserleri”, *Türk Folkloru Araştırmaları 1983*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı MİFAD Yayınları, s. 25-44.
- İNAL, İ. Mahmut Kemal (1988), *Son Asır Türk Şairleri*, 3. Baskı, Cilt: 2, İstanbul: Dergah Yayınları.
- İsmâ'il Hakkı (Ma'ârif Müdürü) (1342), *Karesi İdâdî – Sultânî – Lisesine Mahsus Sâlnâme*, Balıkesir: Dilek Matbaası.
- İSPİRLİ, Serhan Alkan (2007), “Osmanlı Kadınının Şiiri”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, Vol. 2/4, pp. 451.
- KÂTİP Çelebi (1971-2), *Keşfü'z-zünûn*, Cilt: II, İstanbul: MEB. Yayınları, s. 1910.
- KARAMAN, Hayrettin - Özek, Ali – Dönmez, İbrahim Kâfi – Çağrı, Mustafa – Gümüş, Sadrettin – Turgut, Ali (2008), *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- KAYA, Hasan (2015), “Abdî Mevlidi”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Sayı: 32, İstanbul: Kocav Yayınları, s. 125-158.
- KAYAOKAY, İlyas (2020), *Bolkvâdze-zâde İbrahim Kadem ve Manzum İki Eseri: Delîlî'l-Harameyn – Mevlidü'n-Nebî (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, İstanbul: DBY Yayınları.
- KILIÇ, Filiz (2020), “Bahri, Bahri Hasan Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, (Yayın tarihi: 05.04.2014; Güncelleme tarihi: 05.12.2020) <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahri-bahri-hasan-celebi>

- Kınalı-zâde Hasan Çelebi (1978), *Tezkiretü's-Şu'arâ*, (Hazırlayan: İbrahim Kutluk), Cilt: 1, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- KÖKSAL, M. Fatih (2011), *Mevlid-nâme*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- PEKOLCAY, Necla (1997), *Mevlid (Vesiletü'n-Necât) Süleyman Çelebi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- ÖZER, Fuat (1998), *Millî Mücadele'de Balıkesir*, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü., İstanbul, Doktora Tezi.
- ÖZKAT, Mustafa (2014), “Osmancıklı Paşalı-zâde Abdülkadir Hilmî (Âşık Kadri) ve 'Mevlûd-ı Cedîd-i Şâh-ı Risâlet'i”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (Prof. Dr. Orhan Bilgin Armağan Sayısı 2), Sayı: 12, Yıl: 07, İstanbul, Bahar 2014, s. 135-176.
- ÖZKAT, Mustafa (2015), “Paris'te Yazılan Bir Mevlid: Misbâhu's-Salâh”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 14, İstanbul, s. 93-166.
- ÖZKAT, Mustafa (2017), “Hazret-i Peygamber'e Aşkın Bir İfadesi: Mevlidler”, *Karabatak*, Sayı: 31, Mart-Nisan 2017, s. 108-113.
- ŞAHİN, Duygu Kayalık (2022), “XX. Yüzyılın Sonlarında Kaleme Alınan Derleme Bir Mevlid Örneği: Şeyh Seyyid Hattat Ahmed Takî'nin Mevlûdu'n-Nebevî'si”, *KÜLTÜRK Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 6 (Kış 2022), s. 115-139.
- TUMAN, M. Nâil (2001), *Tuhfe-i Nâilî*, (Haz.: Cemal Kurnaz -Mustafa Tatçı), Cilt: 2, Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- UĞUR, Abdullah ve Ensar Karagöz (2022), “Her Şey Değişirken: Şeyh Mehmed Raşid Efendi ve “Sırf Türkçe” Mevlidi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt: 62, Sayı: 2, s. 683-707.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı (1999), *Karesi Meşâhiri (Balıkesir Meşhurları)*, 2. Baskı (Haz.: Mehmet Sarı-Ahmet Karaman), Balıkesir: Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları.
- ÜNVER, İsmail (1978), “Ahmedî'nin İskender-nâme'sinin Mevlid Bölümü”, *TDAY Belleten 1977*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 355-411.
- YAZICI, Nesimi (2006), “Ömer Âli Bey'le İlgili Bazı Değerlendirmeler (Karesi Mutasarrıfı – Kastamonu Valisi)”, *TTK Belleten*, Yıl: Ağustos 2006, Cilt: 70, Sayı: 258, s. 619-694+5.

- YILMAZ, Mehmet (1992), *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler*, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- YILMAZ, Mehmet (2013), *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- YÜCEL, Ayşe (2000), “Âşık Efgan Didarî ve Hikâyesi”, *Osmanlı Döneminde Gaziantep Sempozyumu (22 Ekim 1999)*, (Editör: Yusuf Küçükdağ), T.C. Gaziantep Valiliği-Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, s. 145-150 (Aynı makale *Millî Folklor*, Yıl: 12, Cilt: 6, Sayı: 46, Yaz 2000, s. 87-91’de de yayımlanmıştır.).
- Yüzbaşı İshak Hakkı Bey (1997), *1920’de Balıkesir* [İç kapakta *Balıkesir Rehberi (1920)*], Balıkesir: Balıkesir Valiliği Kültür Yayınları.

BALIKESİR MÜFTÜSÜ
**ABDULLAH ESAD
(ZEYNÎ) EFENDİ**
ve MEVLİDLERİ

Atalarımızın kaniyla canıyla vatan kıldığı bu topraklar, bulunduğu coğrafya itibariyle büyük bir stratejik öneme sahip olduğu için bütün toplumların iştahını üzerine çekmiş, dolayısıyla Anadolu’ya ayak bastığımız tarihten itibaren bu coğrafya hep bir mücadele alanı olmuştur. Türlü bahanelerle milletimizi, her karışı şehit kanlarıyla sulanan bu topraklardan sürme gayreti hiçbir zaman eksilmemiştir. Her etki beraberinde bir tepkiyi yaratır. Bu tepki de hep bir bağımsızlık mücadelesi olarak karşılık bulmuştur milletimizde. Şöyle bir geçmişimize baktığımızda neredeyse her on yılda bir verdiğimiz büyük mücadeleler, işte bu tepkinin sonuçlarıdır.

Anadolu Türk coğrafyasının batıdaki serhat şehirlerinden olan Balıkesir de yakın zamanda büyük mücadelelere sahne olmuş beldelerimizdendir. Bu çerçevede ordu-millet anlayışı ile hareket eden topyekün mücadelenin kahramanları da doğal olarak bu beldelerimizden hiç eksik olmamıştır. Bu kahramanlardan biri de Balıkesir Müftüsü Nennici-zâde Abdullah Es’ad Efendi’dir. Kuvvâ-yı Milliye ruhuyla hareket eden bu kahraman, Balıkesir’deki millî mücadele önderleri arasında yer alırken aynı zamanda yörenin manevî yaralarının sarılmasında da hizmet etmiş bir din adamıdır. Nasıl ki Yıldırım Bâyezid’le Timur arasında cereyan eden 1402’deki Ankara Savaşı’yla dağılan Türk birliğinin toplum vicdanında açtığı yaraların manen sarılmasında *Kur’ân-ı Kerîm*’den sonra en etkili manevî ilaç *Vesiletü’n-Necât* olmuşsa **Zeynî** mahlasıyla şiirler yazan Abdullâh Es’ad Efendi’nin yazdığı mevlidler de millî mücadele döneminin Balıkesir yöresindeki manevî yaralarına ilaç olsun diye kaleme alınmış olsa gerek.

Elinizdeki bu kitap, bugüne kadar yeterince tanınmamış, iki mevlid metni ve mahalli gazetelerde yayımlanmış şiirleri bulunmasına rağmen şairliği ile pek anılmamış olan Abdullah Es’ad Efendi’nin unutulmasını önlemek için hazırlandı. Hayatı, edebî kişiliği ve mahallî gazetelerde yayımlanmış şiirlerinin yanı sıra iki mevlid metnine de yer verildi. Mevlidler için özel bir bölüm ayrılarak transkripsiyonlu çevirilerinin yanı sıra şekil ve içerik açısından incelemeleri yapıldı. Biri yazma diğeri matbu olan Arap harfli iki mevlid metninin tıpkıbasımı da esere ilave edildi. Böylece unutulmaya yüz tutmuş şair ruhu bir kahraman ve onun kaleme aldığı mevlidler günümüz okuyucusuyla buluşturulmuş oldu.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-57-7

